

ДОКЛАД

ОТ

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ОКОЛНА СРЕДА

**ОТНОСНО ЧЛ. 50 ОТ НАРЕДБАТА ЗА ОТРАБОТЕНИТЕ
МАСЛА И ОТПАДЪЧНИТЕ НЕФТОПРОДУКТИ**

София

СЪДЪРЖАНИЕ

Увод	4 стр.
I. Основни положения в Наредбата	4 стр.
1. Цел на Наредбата	4 стр.
2. Обхват на Наредбата	4 стр.
3. Задължения на лицата, които пускат на пазара масла	5 стр.
II. Преглед на ситуацията в страната през 2014г.	5 стр.
1. Организации по оползотворяване и лица, които изпълняват задълженията си индивидуално	6 стр.
2. Предприети мерки и действия от организациите по оползотворяване и лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално.....	7 стр.
III. Количествени данни във връзка с изпълнението на Наредбата.....	8 стр.
1. Внесени и изнесени от страната масла.....	8 стр.
2. Въведени и изпратени от страната масла.....	9 стр.
3. Пуснати на пазара масла.....	9 стр.
4. Генерирани, събрани и оползотворени отработени масла.....	10 стр.
IV. Изпълнение на заложената в Наредбата цел	11 стр.
Заключение	12 стр.

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ И АБРЕВИАТУРИ

- Наредба – Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (Приета с ПМС №352 от 27.12.2012, обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013г.);
- ИАОС - Изпълнителна агенция по околна среда;
- ОМ – Отработени масла;
- ОН – Отпадъчни нефтопродукти;
- ЕС – Европейска съюз;
- Наредба №2 - Наредба №2 от 22 януари 2013г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъци, както и реда за водене на публични регистри (Обн. ДВ. бр. 10 от 5 Февруари 2013г., изм. и доп. ДВ. бр. 86 от 1 Октомври 2013г.);
- Наредба № 1 - Наредба № 1 от 4 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри
- Наредба №2 - Наредба №2 от 23 юли 2014г. за класификация на отпадъците
- ООп- Организация по оползотворяване;
- ПУДООС – Предприятие за управление дейностите по опазване на околната среда;
- МРО – Масово разпространени отпадъци;
- АМ – Агенция „Митници“;
- НАП – Национална агенция за приходите;
- Регламент на статистиката - Регламент (ЕС) № 849/2010 на Комисията от 27 септември 2010 година за изменение на Регламент (ЕО) № 2150/2002 на Европейския парламент и на Съвета относно статистиката на отпадъците;
- ЗУО – Закон за управление на отпадъците

УВОД

Настоящият доклад се изготвя от Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС) въз основа на събраните данни по Наредбата за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (Наредба), приета с ПМС № 352 от 27.12.2012, обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013г.

Основната цел на доклада е да се направи извод за постигане на заложените в Наредбата цели, като се обобщи информацията за отчетната 2014г както за пуснатите на пазара масла, така и за оползотворените отработени масла (ОМ).

I. Основни положения в Наредбата

1. Цел на Наредбата

С наредбата се определят изискванията както за пускането на пазара на масла, така и за разделното събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (ОН), като се регламентират:

- предотвратяването и ограничаването на замърсяването на околната среда и риска за човешкото здраве и околната среда в резултат на третирането и транспортирането на ОМ и ОН;
- предприемането на мерки, от лицата пускащи на пазара масла, за разделно събиране, оползотворяване и/или обезвреждане на образуваните отработени масла без риск за здравето на хората и околната среда;
- въвеждане и функциониране на екологосъобразна система управление и контрол на дейностите по транспортиране и третиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
- информиране на крайните потребители за ролята им в разделното събиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти и за наличните системи за събиране, оползотворяване или обезвреждане;
- мерки, които определят носенето на разширена отговорност както от производителите, така и от лицата, които пускат на пазара масла.

Наредбата регламентира и йерархията при третирането на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти. Приоритетно е оползотворяването на отработените масла чрез регенериране. В случаите, когато техническите и икономическите условия не позволяват регенериране, отработените масла се изгарят с оползотворяване на енергията. При невъзможност за оползотворяване на ОМ по нито един от горепосочените методи, тогава се осигурява съхраняването и последващо предаване за обезвреждане.

2. Обхват на Наредбата

По смисълът на Наредбата "масла" са продукти, получени от базови минерални и/или синтетични масла и добавки и предназначени за използване в качеството на смазочни материали, среда за предаване на усилие и топлина, диелектрични и технологични течности, в т. ч.: моторни, компресорни, турбинни масла, течности за хидравлични трансмисии, масла за зъбни предавки, масла за обработка на метали, формовъчни и антикорозионни масла, електроизолационни масла.

„Отработено масло” е всяко смазочно или индустриално масло на минерална или синтетична основа, негодно за употреба по първоначалното си предназначение, включително отработени моторни и трансмисионни масла, смазочни масла, турбинни и хидравлични масла.

„Отпадъчни нефтопродукти” са всички течни, полутечни или твърди отпадъци на нефтена основа или техни смеси.

3. Задължения на лицата, които пускат на пазара масла

Съгласно Наредбата „*Лице, което пуска на пазара масла*” е физическо или юридическо лице, което е производител и/или вносител/, и/или лице, което въвежда на територията на страната от територията на друга държава - членка на Европейския съюз (ЕС), и предоставя масла на друго лице срещу заплащане или безплатно, и/или ги използва като част от търговска, производствена или професионална дейност с цел продуктите да бъдат разпространени или използвани на територията на Република България.

Лицата, които пускат на пазара масла, са отговорни за оползотворяването на отработени масла в количество (в тонове) не по-малко от 40 на сто от количеството (в тонове) масла, пуснати от тях на пазара на Република България през текущата година. Целта по оползотворяване се изпълнява ежегодно до 31 декември на съответната отчетна година. За изпълнение на нормативно заложените цели по оползотворяване се зачита изпращането на отработени масла от територията на нашата страна към територията на друга държава – членка на ЕС и/или изнасянето им извън територията на ЕС с цел оползотворяване, ако превозът е извършен при спазване изискванията на Регламент (ЕО) №1013/2006 и е налице доказателство, че операцията по оползотворяване е извършена при условия, равностойни на изискванията в Наредбата. Не се зачита за изпълнение на целта оползотворяването на отпадъчни нефтопродукти, на масла с изтекъл срок на годност, които не са били в употреба и на отработени масла, пристигнали на територията на нашата страна от друга държава – членка на ЕС и/или внесени от друга държава по реда на Регламент (ЕО) №1013/2006.

II. Преглед на ситуацията в страната през 2014г.

През 2014г. националното законодателство в областта на отпадъците търпи промени. С решение №7415 на Върховният административен съд, 5-членен състав, от 03.06.2014 Наредба №2 от 22 януари 2013г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъци, както и реда за водене на публични регистри е отменена и заменена от Наредба № 1 от 4 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри, като нормативните и изисквания изцяло препокриват тези на отменената наредба. С цел да не се допусне наличие на период от време, в който липсва нормативна уредба на обществените отношения, регламентирани с Наредбата 2, тя влиза в сила от 03.06.2014г. Наредба №1 е публикувана в бр. 51 на ДВ от 20.06.2014.

Данните събирани по Наредбата №1 се използват за отчитане на постигнатите национални цели по оползотворяване/рециклиране на отпадъци по Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 година относно отпадъците и всички Директиви в сектор ”Отпадъци”. Информацията за количествата образувани, събрани и третирани отработени масла се получава съгласно изискванията на съответните годишни отчети , предоставени на ИАОС в нормативно заложените срокове.

Съгласно разпоредбите на Наредбата за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти, лицата пускащи на пазара масла, подават информация в ИАОС за количествата пуснати на пазара, изнесени и/или изпратени от територията на страната към територията на друга държава - членка на ЕС по тримесечни периоди съгласно образец, Приложение №1 от Наредбата.

В Държавен вестник, бр. 66 от 08.07.2014г. е обнародвана Наредба №2 от 23 юли 2014г. за класификация на отпадъците. Приета е на основание чл. 3, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците и отменя Наредба № 3 от 2004 г. за класификация на отпадъците,

издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването (обн., ДВ, бр. 44 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 23 от 2012 г.).

1. Организации по оползотворяване и лица, които изпълняват задълженията си индивидуално

Лицата, които пускат на пазара масла, изпълняват задълженията си индивидуално или чрез колективни системи, представлявани от организация по оползотворяване (ООп). По смисъла на Наредбата "Организация по оползотворяване на отработени масла" е юридическо лице, регистрирано по Търговския закон или съгласно националното му законодателство, което не разпределя печалба и което управлява и/или самостоятелно извършва дейностите по разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отработени масла.

През отчетната 2014г. разрешения имат шест организации по оползотворяване на отработени масла:

1. „Ойл рециклейшън“ ЕООД
2. „Еко масла“ АД
3. „Лубрика – екологични дейности“ ЕООД
4. „Екоривейс ойл“ АД
5. „Национална компания за събиране и оползотворяване на отработени масла“ ООД
6. „Норд масла“ ЕАД

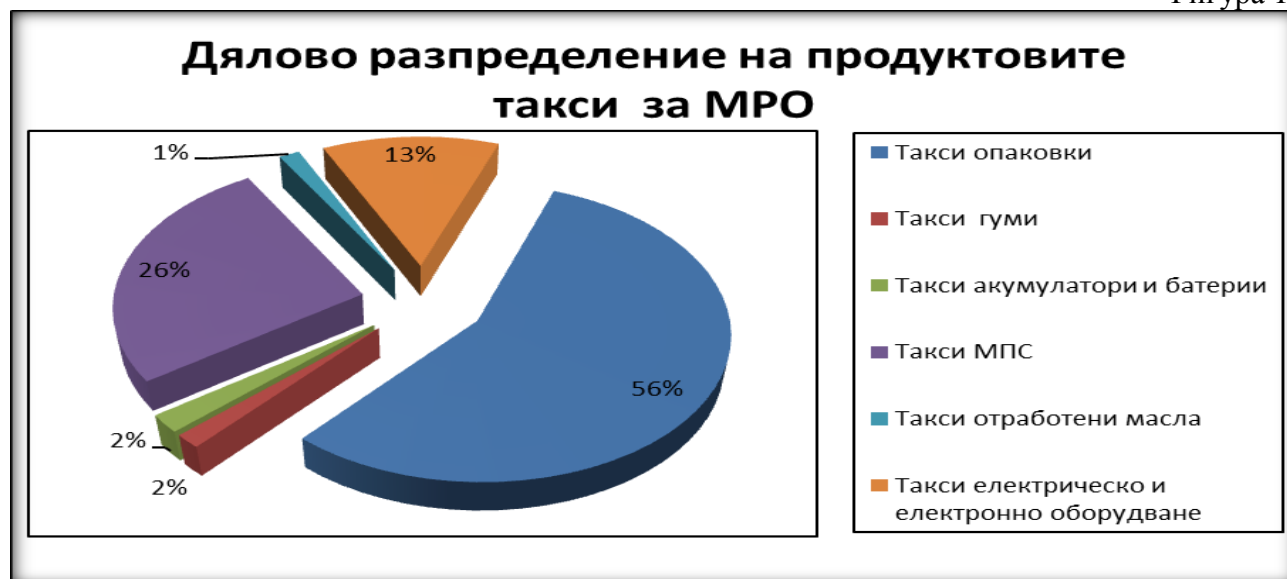
През годината разрешение за дейности с отработени масла получава нова организация – „Норд Масла“ ЕАД, а през второто тримесечие на годината организацията по оползотворяване на отработени масла „Норд Авторециклинг“ АД променя името си на „Еко масла“ АД.

Три лица притежават разрешения за индивидуално изпълнение на задълженията:

1. „Булвария автомобилни продукти“ ЕООД
2. „Омникар - БГ“ ЕООД
3. „Инса“ ЕООД

Лицата, които не изпълняват задълженията си индивидуално и не членуват в ООп, заплащат продуктова такса в Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС), като събраните средства се разходват за проекти и обекти по управление на отпадъците. На Фигура 1 е изобразено дяловото разпределение на събраните продуктови такси през 2014 г. за масово разпространените отпадъци (МРО).

Фигура 1

Източник: ПУДООС

Сумата от заплатените продуктови такси в ПУДООС за масла през 2014г. е на стойност 46642лв., което представлява 1% от събраните средства за МРО.

2. Предприети мерки и действия, докладвани от организациите по оползотворяване и лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално

Съгласно Наредбата, ежегодно, до 31 март лицата, които пускат на пазара масла и изпълняват задълженията си индивидуално и организациите по оползотворяване на масла представят на изпълнителния директор на ИАОС информация за предходната година относно:

◇ Предприетите мерки за организиране на събирането и оползотворяването на отработени масла:

- изграждане на система от пунктове за временно съхранение на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, приемащи отпадъци на нефтена основа от населението и автомобилните сервиси;

- адекватна ценова политика за изкупуване на ОМ, която се конкурира с цените на горивата за отопление – генераторите се стимулират да продават ОМ и със средствата от продажбата да закупят алтернативно гориво за отопление;

- сключване на договори с фирми, притежаващи разрешителни за събиране, транспортиране и оползотворяване на ОМ;

- сключване на договори с лица, при чиято дейност се образуват ОМ, в т.ч. автосервиси, в които се извършва смяна на масла и предоставяне на оборотни съдове (варели) за събиране на отработените масла;

- сключване на договори с кметове на общини за съвместна дейност за събиране и оползотворяване на ОМ в тези общини.

◇ Мерките, които са били взети в случай на временно прекъсване на събирането или намаляване количеството на събраните отработени масла и тяхното последващо третиране:

- разработване и внедряване на софтуерна система за следене количествата на маслата, които са пуснати на пазара, както и на събраните ОМ;

- сключване на договори с повече от една рециклираща компания за ОМ;

- проучване на възможности за износ на ОМ за оползотворяване извън страната;

- сключване на договори с по-голям брой доставчици на ОМ;

- подобряване на ценовата политика.

◇ Предприетите действия за информиране и привличане на потребителите в прилаганата система за събирането на отработени масла, включително проведените информационни кампании:

- организиране на информационни кампании сред населението;

- провеждане на срещи с дистрибутори на свежи масла с цел разяснения на законодателството в областта на управлението на ОМ;

- провеждане на индивидуални срещи и оказване на съдействие на членовете на организации във връзка с регистрирането им в Публичния регистър на лицата пускащи на пазара масла;

- разпространяване на рекламни и информационни материали относно необходимостта от събиране и предаване за оползотворяване на ОМ;

- сключване на договори с медии с цел популяризиране на организираното разделно събиране на отработените масла, излъчване на информационни клипове;

- провеждане на семинари за обучение и работни срещи с участие на заинтересовани лица от обществеността – от индустрията, от домакинствата, от училищата.

◇ Резултати от дейността по изпълнение на задълженията по Наредбата

- всички лица изпълняващи задълженията си индивидуално са доказали изпълнение на задълженията си по оползотворяване на ОМ;

- организациите по оползотворяване, с изключение на „Норд масла“ АД и „Еко масла“ АД също доказват изпълнение на задълженията си по оползотворяване на ОМ.

III. Количествени данни във връзка с изпълнението на Наредбата

1. Внесени и изнесени от страната масла

Информация за количествата масла, които са внесени и изнесени от страната се получава в ИАОС от директора на Агенция „Митници“ (АМ).

Таблица 1

СПРАВКА ЗА КОЛИЧЕСТВАТА ВНЕСЕНИ И ИЗНЕСЕНИ ОТ СТРАНАТА МАСЛА за периода 01.01.2014 г. - 31.12.2014 г.			
Масла		Количества масла	
Код по КН	Вид масло	Внос (т)	Износ(т)
27101981	Моторни, компресорни и турбинни масла	1 208.431	3 757.529
27101983	Хидравлични масла	483.993	656.868
27101987	Масла за зъбни предавки	276.524	365.068
27101991	Масла за обработка на метали, формовъчни масла и антикорозионни масла	31.347	32.197
27101993	Електроизолационни масла	124.015	552.564
27101999	Други смазочни масла и други масла	8 462.072	634 976.833
34031990	Препарати за смазване съдържащи тегловно по-малко от 70% нефтени масла или масла от битуминозни минерали (които не се считат за основни компоненти) и различни от препаратите за обработка на текстилни материали, на кожи или на други материали	132.637	133.590
Общо		10719.019	640474.649

Източник: АМ

В Таблица 1 са представени обобщените количества на внесените и изнесените от страната масла за 2014г. по код по Комбинирана номенклатура на стоките и по вид на маслото. Общото количество на внесените в страната масла е 10719.019т, като най-голям е дела на „Други смазочни масла и други масла“. Общото количество на изнесените масла е 640474.649т, като отново най-голям е дела на маслата от вид „Други смазочни масла и други масла“.

2. Въведени и изпратени от страната масла

Информация относно количествата масла, въведени на територията на страната от друга държава – членка на ЕС и изпратени от територията на страната към територията на друга държава – членка на ЕС се предоставя в ИАОС от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите (НАП).

Таблица 2

СПРАВКА ЗА КОЛИЧЕСТВАТА ВЪВЕДЕНИ И ИЗПРАТЕНИ ОТ СТРАНАТА МАСЛА			
за периода 01.01.2014 г. - 31.12.2014 г.			
Масла		Количества масла	
Код по КН	Вид масло	Въведени (т)	Изпратени(т)
27101981	Моторни, компресорни и турбинни масла	30048.276	3308.285
27101983	Хидравлични масла	2511.860	2204.544
27101987	Масла за зъбни предавки	1432.562	1267.980
27101991	Масла за обработка на метали, формовъчни масла и антикорозионни масла	377.650	157.664
27101993	Електроизолационни масла	3708.298	685.105
27101999	Други смазочни масла и други масла	17001.012	3309.050
Общо		55079.658	10932.628

Източник: НАП

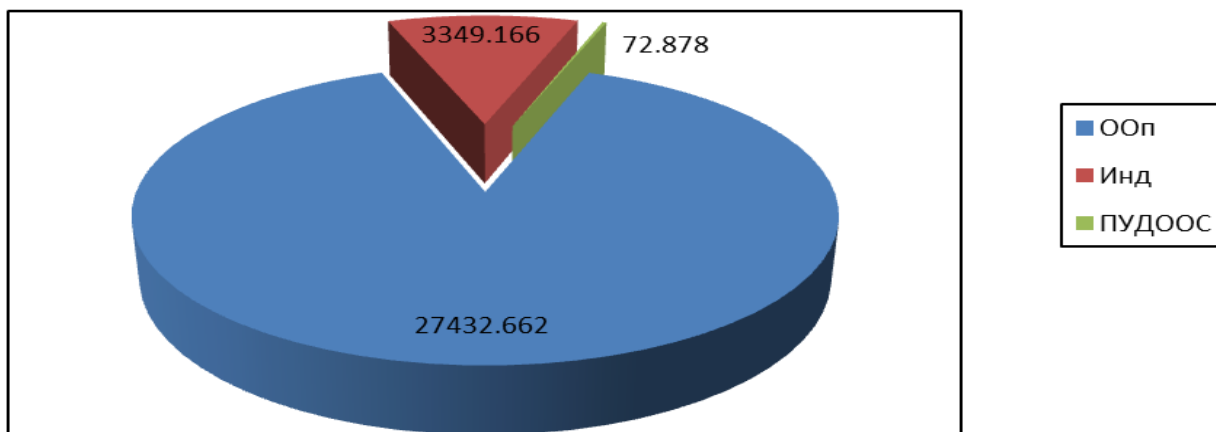
В Таблица 2 са представени обобщените количества на въведените и изпратените от страната масла за 2014г. по видове съгласно кодовете от Комбинирана номенклатура на стоките. Общото количество на въведените в страната масла е 55079.658т, а на изпратените – 10932.628т.

3. Пуснати на пазара масла

Съгласно Наредбата "пускане на пазара на масла" е първото предоставяне на масла на разположение на друго лице срещу заплащане или безплатно като част от търговска или професионална дейност с цел продуктът да бъде разпространен на територията на Република България и/или използван като част от търговска, производствена или професионална дейност.

На Фигура 2 е представено дяловото разпределение на пуснатите на пазара масла. По данни получени в ИАОС от задължените лица и ПУДООС съгласно Наредбата, общото количество на пуснатите на пазара масла за 2014г. е 30854.706т., като членовете на организациите по оползотворяване са пуснали на пазара 27432.662т. масла, лицата изпълняващи индивидуално задълженията си – 3349.166т, а лицата заплатили продуктова такса 72.878т.

Дялово разпределение на пуснатите на пазара масла през 2014г.

Източник: ИАОС

4. Генерирани, събрани и оползотворени отработени масла

Лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране и третиране на производствени и опасни отпадъци, предоставят годишни отчети по образец съгласно приложенията на Наредба № 1.

Съгласно получената в ИАОС информация количеството на образуваните през годината отработени масла е 10141.563т. Събраните ОМ от лица, притежаващи разрешение по чл. 35 от ЗУО за дейност с отпадъци е 5649.878т.

За изпълнение на целта по оползотворяване на отработени масла на национално ниво, ИАОС обобщава получената информация по кодове за отработени масла съобразно Регламент (ЕС) № 849/2010 на Комисията от 27 септември 2010 година за изменение на Регламент (ЕО) № 2150/2002 на Европейския парламент и на Съвета относно статистиката на отпадъците.

Съгласно събраната и обобщена в ИАОС информация, през 2014г. са оползотворени 11863.728т ОМ, от които 11234.566т чрез регенериране, 334.952т по други методи и 294.210т са изнесени с цел оползотворяване.

В резултат на регенерирането на ОМ са получени продукти в количество 5863.645т. От тях 2503.530т. са базови масла и 3311.001т. други продукти – смазки, гудрон, тежко гориво, консервационни смазки са реализирани на пазара, а 49.115т са складова наличност.

През годината са оползотворени и 2757.239т. отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, чиито кодове по Наредба №2 от 23 юли 2014г. за класификация на отпадъците не са част от Регламента на статистиката – трюмови масла от речно корабоплаване; трюмови масла от други видове корабоплаване; отпадъци, съдържащи масла и нефтопродукти; масла и концентрати от сепариране/разделяне, които са зачетени за изпълнение на целите на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално и ООп.

През 2014г. са обезвредени 309.720т. ОМ с код на операция по обезвреждане D9 (физико-химично третиране) съгласно Приложение №1 от допълнителните разпоредби на ЗУО.

IV. Изпълнение на заложената в Наредбата цел

През отчетната 2014г лицата, които пускат на пазара масла са отговорни за оползотворяването на отработени масла в количество (в тонове) не по-малко от 40 на сто от количеството (в тонове) масла, пуснати от тях на пазара на Република България през текущата година.

Съгласно данните за пуснатите на пазара масла и оползотворените отработени масла, постигнатата национална цел по оползотворяване през 2014г. е 38.45% .

Фиг. 3 изобразява съотношението между заложената и изпълнената цел по оползотворяване на ОМ на национално ниво за целия период от влизане в сила на нормативен акт за управление на отпадъците от отработени масла.

Фигура 3

Източник: ИАОС

Неизпълнението на националната цел по оползотворяване на отработени масла е резултат от неизпълнението на заложената в Наредбата цел от една от организациите по оползотворяване на отработени масла. През 2014г. в ИАОС не е получена информация от рециклиращо предприятие, което да оползотворява ОМ от името и за сметка на „Еко масла“ АД. Пазарният дял на организацията е значителен, което от една страна води до повишаване на общото количество пуснати на пазара масла на територията на страната, а от друга – до недостатъчно количество оползотворени отработени масла, тъй като е налице нулево оползотворяване за сметка на „Еко масла“ АД, за изпълнение на националната цел. Организацията не предоставя в МОСВ доклад с фактически констатации за изпълнение на национално заложените цели по Наредбата, в следствие на което започва административно производство за отнемане на разрешителното поради неизпълнение на целта по чл. 8 от Наредбата. С Решение № ООпОМ-02-03/07.08.2015г. на министъра на околната среда и водите е отнето разрешението на „Еко масла“ АД като организация по оползотворяване на отработени масла.

Останалите пет организации по оползотворяване на ОМ, както и всички лица, които изпълняват задълженията си индивидуално са освободени от заплащане на продуктови такси с решения на министъра на околната среда и водите поради това, че са изпълнили задълженията си за оползотворяване на отработени масла и са изпълнили целта по чл.8 от Наредбата.

Заклучение

От събраната и обработена информация за 2014г могат да се направят следните заключения:

1. На територията на страната има шест действащи организации по оползотворяване на ОМ и три фирми, притежаващи разрешения за индивидуално изпълнение на целите по Наредбата.

2. Всички лица изпълняващи задълженията си индивидуално, както и организациите по оползотворяване на ОМ, с изключение на „Еко масла“ АД, са доказали изпълнение на задълженията си по оползотворяване на ОМ и са постигнали заложените в Наредбата цели.

3. С решение № ООп-ОМ-02-03/07.08.2015г. на министъра на околната среда и водите е отнето разрешението на „Еко масла“ АД като организация по оползотворяване на отработени масла.

4. Постигнатата цел по оползотворяване на ОМ на национално ниво е 38.45%.